

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ
ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

การทรงงานเพื่อแบ่งเบาพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือสิ่งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คู่พระบารมี ทรงปฏิบัติมาตลอดระยะเวลาที่ทรงเคียงข้างพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอยู่หัว นับตั้งแต่ทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2493 นับตั้งแต่ครั้งนั้น พระองค์ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทุกหนทุกแห่งในประเทศไทย แม้พื้นที่ทุรกันดารนั้นจะไม่มีถนน แต่ทรงย้ายพระบาทไปเพื่อทรงช่วยเหลือราษฎรผู้ตกทุกข์ได้ยากและอยู่ห่างไกลความเจริญ โดยไม่ทรงคำนึงถึงความลำบากพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอยู่หัว

เมื่อทรงทราบว่าราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบอาชีพ ก็พระราชทานความช่วยเหลือ โดยมีพระราชดำริ ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่าง ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นแหล่งจ้างแรงงาน แหล่งผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษและเป็นแหล่งเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทรงโปรด ฯ ให้จ้างแรงงานราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียงโครงการเข้ามาเรียนรู้ปฏิบัติงาน ดังพระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความตอนหนึ่งว่า

“...ที่ฉันทำฟาร์มตัวอย่างนี้ เพื่อสอนชาวบ้านให้สะสมอาหารเพิ่มขึ้น จะได้ไม่มีปัญหาเรื่อง อาหารการกิน และทำฟาร์มตัวอย่าง และอย่างอื่น ๒ คือ ต้องการให้ทุก ๆ คน ที่ข้าพเจ้าพบปะได้มีอาชีพ มีทางทำมาหากิน คือ รับเขาเข้ามาแล้วจ่ายเงินให้เขาเป็นลูกจ้างในฟาร์ม ฯ เวลาเดียวกันเขาก็เห็นวิธีเลี้ยงเป็ด เลี้ยงแกะ เลี้ยงอะไรทั้งหลายอย่าง ได้เงินและได้ค่าจ้างทุกวัน ข้าพเจ้าก็บอกว่าต้องการคนงานมาก ๆ เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีงานทำ...”

โดยสำนักราชเลขาธิการขอรับการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และจัด ระบบบริหารจัดการภายในฟาร์มจำหน่ายผลผลิตให้ประชาชนในพื้นที่ เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและราคาถูก ทรงโปรด ฯ ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่าง ตามแนวพระราชดำริ ขึ้นในพื้นที่หลายแห่ง โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ “ป่าทุ่งยูง” ต.คลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา ปัจจุบันมีเนื้อที่ ๗๙๘ ไร่ ๒ งาน ๗๗๘ ตารางวา เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำการเกษตรให้แก่ราษฎรที่เข้ามาทำงาน ประมาณ ๑๗๓ คน และประชาชนที่สนใจ ได้นำไปประกอบอาชีพของตนเองได้

แม้พื้นที่แห่งนี้มีอัตราการจ้างแรงงานค่อนข้างสูง แต่ยังมีคนว่างงานอยู่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมุ่งหวังให้โครงการฟาร์มตัวอย่างแห่งนี้พิเศษกว่าที่อื่นคือ ทำอย่างไรจะสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถทำได้จริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และ

อาหารให้ปลอดภัย ให้ชาวบ้านได้เรียนรู้จากการทำงานจริงตามนโยบายของฟาร์มตัวอย่าง ฯ เหมือนฟาร์ม ฯ อื่น ๆ เพราะฉะนั้น เป้าหมายถึงของโครงการฟาร์มตัวอย่าง ฯ คือ เป็นโรงเรียนที่จะให้ชาวบ้านหรือเกษตรกร ได้มาเรียนรู้การทำงาน เพื่อจะได้นำกลับไปประกอบอาชีพในอนาคต

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตรโดยศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาเข้าร่วมสนองพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในด้านถ่ายทอดเทคโนโลยีพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ใหม่ของกรมวิชาการเกษตร และ เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวานที่มีคุณภาพแก่ชาวบ้านหรือเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้การทำงาน หรือศึกษาหา ความรู้ด้านการผลิตข้าวโพดหวานเพื่อบริโภคฝักสด เพื่อได้ใช้ประกอบอาชีพต่อไป รวมถึง เป็นแหล่งผลิต ข้าวโพดหวานที่มีคุณภาพและราคาถูกลงในตลาดในท้องถิ่น

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๓.๑.๑ เพื่อจ้างแรงงานในท้องถิ่นให้ราษฎรมีรายได้จากการปฏิบัติงานและฝึกอาชีพในฟาร์มสามารถ นำไปประกอบอาชีพได้

๓.๑.๒ เป็นแหล่งผลิตอาหารและขยายผลสู่การค้าโดยไม่เน้นผลกำไร ให้ราษฎรพึ่งตนเองได้

๓.๑.๓ เป็นสถานที่เรียนรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นให้มากที่สุด

๓.๑.๔ อนุรักษ์สภาพป่าไม้ในพื้นที่ให้คงความอุดมสมบูรณ์และพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ต่อไป

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร

๓.๒.๑ สาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ใหม่ของกรมวิชาการเกษตร "สงขลา ๘๔-๑" ให้เป็นที่รู้จักของเกษตรกรและผู้บริโภค

๓.๒.๒ สาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวานให้ได้ผลผลิตสูง คุณภาพบริโภคดี และมีความยั่งยืน แก่แรงงานที่ทำงานในฟาร์ม ฯ เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในฟาร์ม ฯ ตัวอย่าง

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

หมู่บ้านรอบพื้นที่โครงการฟาร์มฯ ตัวอย่าง ในเขตอำเภอคลองหอยโข่ง และพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัด สงขลา

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร
แรงงานที่ทำงานในฟาร์ม ฯ เกษตรกรและผู้สนใจภายนอกที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในฟาร์ม ฯ

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสงขลา และ กรมชลประทาน

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ

๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๕.๒.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘

๖. งบประมาณ

๖.๑ งบปกติกรมวิชาการเกษตร

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๒ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๒.๑ แปลงต้นแบบ / แปลงสาธิต

ดำเนินการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์สงขลา ๘๔-๑ ที่บริเวณแปลงสาธิต ดังนี้

การปลูก

๑. การเตรียมดิน ไถตะ ๑ ครั้ง ให้ลึกอย่างน้อย ๓๐ เซนติเมตร แล้วตากดินทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน เพื่อทำลายวัชพืชหรือเมล็ดวัชพืช โรคและแมลงของข้าวโพดหวานที่อาศัยอยู่ในดิน ใส่ปุ๋ยมูลไก่ ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วพื้นที่ปลูกก่อนการไถแปรหรือพรวน จากนั้นจึงไถแปรหรือพรวนให้ดินร่วนซุยอีกครั้งหนึ่ง

๒. การปลูก ปลูกให้เป็นแถว โดยให้ระยะระหว่างร่องหรือแถวเท่ากับ ๗๕ เซนติเมตร แล้วทำหลุมต้น ๆ เพื่อหยอดเมล็ดพันธุ์ ระยะระหว่างหลุมเท่ากับ ๒๕ เซนติเมตร หยอดเมล็ดหลุมละ ๒ เมล็ด ก่อนปลูกฝนตกจึงไม่มีการให้น้ำเพราะพื้นที่มีความชื้นมากพอ

การใส่ปุ๋ย

๑. เมื่อต้นข้าวโพดหวานมีอายุ ๑๐-๑๔ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ (สำหรับดินทราย) อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านรอบ ๆ ต้นข้าวโพด ห่างจากต้นข้าวโพดหวานประมาณ ๑๕ เซนติเมตร แล้วกลบดิน

๒. เมื่อต้นข้าวโพดมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยให้เป็นแถวข้างโคนต้นข้าวโพดหวาน แล้วตากดินพูนโคนเพื่อกลบปุ๋ย

๓. เมื่อข้าวโพดมีอายุ ๔๕ วัน ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยใช้เสียมเจาะเป็นหลุมต้น ๆ ข้างต้นข้าวโพดหวาน หยอดปุ๋ย แล้วกลบดิน

การให้น้ำ

ให้น้ำแก่ข้าวโพดหวานสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ในช่วงที่ข้าวโพดหวานแทงช่อดอกและออกไหมจะ
ขาดน้ำไม่ได้ ซึ่งหากขาดน้ำในช่วงนี้ เมล็ดจะติดไม่เต็มฝัก และฝักมีขนาดเล็ก

การเก็บเกี่ยว

ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดหวาน หลังจากที่ได้ใส่ปุ๋ยหมักไล่ปลากินแล้ว ๑๘-๒๐
วัน เมื่อเก็บเกี่ยวแล้ว เก็บฝักข้าวโพดหวานไว้ในที่ร่ม และไม่เก็บฝักข้าวโพดหวานไว้นานเกิน ๒๔ ชั่วโมง
ภายหลังการปลิดฝักออกจากต้นแล้ว เพราะจะทำให้ข้าวโพดหวานเสียคุณภาพ หรือความหวานจะลดลง

๗.๒.๒ แปลงต้นแบบ / แปลงสาธิต

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการปลูกส้มโอพันธุ์หอมขนาดใหญ่และ
ส้มจุก แซมระหว่างแถวกล้วย และมะพร้าวน้ำหอม โดยปลูกระยะ ๖ x ๖ เมตร ดูแลรักษาตามหลักวิชาการ
ได้แก่ ติดตั้งระบบน้ำแบบน้ำหยด ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-
๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี

๘. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑. ได้แปลงสาธิตการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์สงขลา ๘๔-๑ พื้นที่ ๕ ไร่ และจากการจำหน่าย
ผลผลิตฝักสดข้าวโพดหวานออกสู่ตลาดในท้องถิ่นของโครงการฟาร์มตัวอย่าง ฯ ได้ผลผลิตรวมทั้งสิ้น 638.3
กิโลกรัม ราคาขายตั้งแต่ กิโลกรัมละ ๑๐ - ๓๐ บาท รวมยอดเงินที่จำหน่ายได้ ๑๑,๑๘๑.- บาท

๒. ได้แปลงต้นแบบปลูกส้มโอพันธุ์หอมขนาดใหญ่และส้มจุก พื้นที่ ๕ ไร่

๙. ปัญหา / อุปสรรค

- แปลงภายในจุดรวมแปลงสาธิต มีน้ำท่วมขัง

ภาพกิจกรรม

ภาพแสดง แปลงสาธิตการปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์สงขลา ๘๔-๑

ภาพแสดง แปลงต้นแบบส้มโอพันธุ์หอมขนาดใหญ่ ร่วมกับมะพร้าวน้ำหอม และกล้วย